

Kristianstads
kommun

Rickarums vattenskyddsområde

Skyddsföreskrifter

Fastställt av kommunfullmäktige i Kristianstads kommun 2015-05-01

Introduktion

Följande föreskrifter gäller inom det skyddsområde som angivits på upprättad karta över skyddsområdet. Skyddsområdet är indelat i vattentäktszon, primär skyddszon, sekundär skyddszon, samt tertiär skyddszon.

Syftet med skyddsområdet och skyddsföreskrifterna är att minimera riskerna för negativ påverkan på den kommunala vattentäkten belägen på fastigheten Rickarum 14:33, som försörjer Rickarums samhälle med dricksvatten. Skyddsföreskrifterna är ett förtydligande för just denna vattentäkt av de allmänna hänsynsreglerna enligt miljöbalkens kapitel 2.

Allmänt sett är syftet med vattenskyddsområden att ge vattenförekomster som är viktiga för dricksvattenförsörjningen ett tillräckligt gott skydd så att *råvattentillgångar* säkras i ett långsiktigt perspektiv – ett flergenerationsperspektiv – enligt Naturvårdsverkets handbok (G). Dessa regler syftar till att uppnå detta för vattentäkten i Rickarum.

Huvudman för vattentäkten är C4 Teknik, Kristianstads kommun. Tillsynsmyndighet för vattenskyddsområden som fastställts av kommunfullmäktige är kommunens nämnd för miljöfrågor, dvs. för Kristianstads kommun miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Utöver dessa föreskrifter kan det också finnas regler enligt annan lagstiftning. Upplysningarna i skyddsföreskrifterna syftar till att belysa sådan särskilt viktig lagstiftning som berör gällande paragraf.

De ord som är markerade med *kursiv* stil i föreskrifterna är definierade under avsnittet ”Definitioner i dessa föreskrifter”.

Den som upptäcker verksamheter eller händelser inom eller i anslutning till skyddsområdet som kan medföra risk för grundvattenförorening bör omedelbart anmäla detta till:
Räddningstjänsten, telefon 044-20 04 00 eller 112
C4 Teknik Teknikservice, telefon 044-13 44 44

§ 1 Vattentäktsszonen

Inom vattentäktsszonen får endast vattentäktssverksamhet bedrivas. Obehöriga ska inte ha tillträde till vattentäktsszonen.

§ 2 Petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor

Primär skyddszon

Hantering av mer än sammanlagt 50 liter petroleumprodukter och andra *brandfarliga vätskor* är förbjudet. Med hantering avses här inte användning i maskiners och fordons egna tankar samt transporter genom skyddszonen.

Från förbudet undantas hantering av petroleumprodukter för att försörja bostads- och jordbruksfastigheter med olja för uppvärmning då det istället krävs tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Hantering av upp till 50 liter petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor ska ske på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Sekundär skyddszon

Hantering av mer än sammanlagt 250 liter petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor. Med hantering avses här inte användning i maskiners och fordons egna tankar samt transporter genom skyddszonen.

Hantering av upp till 250 l petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor ska ske på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Uppllysning:

Hantering av mer än 250 liter brandfarliga vätskor (inklusive eldningsolja) inom ett vattenskyddsområde (primär, sekundär och tertiär zon) får inte ske utan att tillsynsmyndigheten skriftligen informeras enligt NFS 2003:24. Detta gäller dock inte anordningar enligt 1 kap 2 § NFS 2003:24 som avses att installeras inomhus.

För befintliga cisterner inom vattenskyddsområde som saknar sekundärt skydd skall, enligt 10 kap 8§ NFS 2003:24, återkommande kontroll genomföras med ett intervall av 6 år, eller 3 år om kravet på korrosionsskydd inte uppfylls.

Enligt Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1995:3) om tillstånd för hantering av brandfarliga gaser och vätskor får man för hushållsbehov endast förvara upp till 100 liter brandfarlig vätska (bil med reservdunk oräknat), 60 liter gasol eller 5 liter acetylen, annars krävs tillstånd av räddningstjänsten.

§ 3 Arbetsfordon

Primär skyddszon

Uppställda *arbetsfordon* ska vara utrustade med skyddsanordning eller placerade så att läckage till mark förhindras.

Vid yrkesmässig användning av arbetsfordon ska saneringsberedskap upprätthållas.

Tvätt av arbetsfordon med varmvatten, högtryck eller tvättkemikalier, på plats där tvättvattnet direkt eller indirekt kan infiltrera marken, är förbjudet.

Sekundär skyddszon

Uppställda arbetsfordon ska vara utrustade med skyddsanordning eller placerade så att läckage till mark förhindras.

Vid yrkesmässig användning av arbetsfordon ska saneringsberedskap upprätthållas.

Tvätt av arbetsfordon med varmvatten, högtryck eller tvättkemikalier, på plats där tvättvattnet direkt eller indirekt kan infiltrera marken, är förbjudet.

Uppllysning:

Enligt de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalkens kap 2 gäller enligt 3 § att alla som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra skyddsåtgärder och försiktighetsmått etc., som behövs för att förebygga skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön. Paragraf 6 i miljöbalken kap 2 tar upp att för en verksamhet eller åtgärd skall en plats väljas, som är lämplig med hänsyn till att ändamålet skall kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

En rimlig bedömning utifrån ovanstående är att hänsyn ska tas bland annat till risken för förorening av grundvatten vid tvätt av motorfordon. Tvätt av personbilar rekommenderas ske i tvättanläggning för fordonstvätt, alternativt på en gräsmatta.

§ 4 Bekämpningsmedel

Primär skyddszon

All yrkesmässig *hantering* av *kemiska bekämpningsmedel* är förbjuden. Från förbudet undantas bekämpningsmedel enligt särskild förteckning, som fastställs av kommunens nämnd för miljöfrågor, då istället tillstånd krävs av kommunens nämnd för miljöfrågor.

All icke yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel utomhus är förbjuden. Från förbudet undantas bekämpningsmedel enligt särskild förteckning, som fastställs av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Från förbudet undantas även hastigt påkommen *punktsanering*, yrkesmässig eller icke yrkesmässig, under förutsättning att kommunens nämnd för miljöfrågor snarast underrättas om varje sådan åtgärd, och att åtgärderna sker på ett fackmannamässigt sätt.

Sekundär skyddszon

All yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor. Tillstånd krävs inte vid bekämpning som har karaktär av *punktbehandling*. Tillstånd krävs inte heller för hastigt påkallad punktsanering enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), dock ska kommunens nämnd för miljöfrågor snarast underrättas om varje sådan åtgärd.

All icke yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel utomhus är förbjuden. Från förbudet undantas bekämpningsmedel enligt särskild förteckning, som fastställs av kommunens nämnd för miljöfrågor. Från förbudet undantas även hastigt påkallad punktsanering eller *punktbehandling*, under förutsättning att åtgärderna sker på ett fackmannamässigt sätt.

Tertiär skyddszon

All yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor. Tillstånd krävs inte vid bekämpning som har karaktär av *punktbehandling*. Tillstånd krävs inte heller för hastigt påkallad punktsanering enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, dock ska kommunens nämnd för miljöfrågor snarast underrättas om varje sådan åtgärd.

All icke yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel utomhus är förbjuden. Från förbudet undantas bekämpningsmedel enligt särskild förteckning som fastställs av kommunens nämnd för miljöfrågor. Från förbudet undantas även hastigt påkallad punktsanering eller *punktbehandling*, under förutsättning att åtgärderna sker på ett fackmannamässigt sätt.

Uppllysning:

I övrigt gäller Naturvårdsverkets föreskrifter (SNFS 1997:2) om spridning av kemiska bekämpningsmedel.

En särskild förteckning över bekämpningsmedel, som är undantagna från förbudet mot användning inom vattenskyddsområdet arbetas fram, och hålls successivt aktuell av huvudmannen, C4 Teknik. Denna förteckning fastställs sedan av miljö- och hälsoskydds nämnden.

§5 Växtnäring

Primär skyddszon

Yrkesmässig spridning av *växtnäring* kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor, såvida inte verksamheten kräver tillstånd eller anmälan enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Spridning av växtnäring får inte ske närmare än 15 m från vattentäktssonen.

Lagring av stallgödsel och avloppsslam direkt på mark, eller i övrigt otät lagring, är förbjudet.

Anläggning av ytterligare gödselanläggningar kräver tillstånd från kommunens nämnd för miljöfrågor, och ändring av befintliga gödselanläggningar kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor, såvida inte verksamheten kräver tillstånd eller anmälan enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Sekundär skyddszon

Yrkesmässig spridning av växtnäring kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor, såvida inte verksamheten kräver tillstånd eller anmälan enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Lagring av gödsel och avloppsslam direkt på mark, eller i övrigt otät lagring, är förbjudet, med undantag för tillfällig lagring i form av stuka i fält. Undantaget gäller tre veckor för gödsel, och en vecka för avloppsslam, innan spridning.

Ny gödselanläggning, eller ändring av befintlig sådan, kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor, såvida inte verksamheten kräver tillstånd eller anmälan enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Upplysning:

En anmälan om spridning av växtnäring ska innehålla information med syfte att underlätta bedömningen av risk för kväveläckage, och vara inlämnad senast 28 februari. Omfattar anmälan en flerårig växtföljd avses senast 28 februari år ett för växtföljden.

Att ersätta en befintlig gödselanläggning med en ny, och därmed ta den gamla ur drift, ses här som en ändring av befintlig anläggning. Detta gäller även vid utökning av lagringskapaciteten i befintlig anläggning, under förutsättning att bästa tillgängliga teknik används.

I övrigt gäller Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om miljöhänsyn i jordbruket.

§ 6 Upplag av timmer

Primär skyddszon

Upplag av GROT (grenar och toppar), bark, flis, spån och timmer, som varar mer än sex månader är förbjudet.

Upplag av GROT, bark, flis, spån och timmer som varar mindre än sex månader kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Upplag som är mindre än 500 m³ fub (fast mått under bark) och lagras kortare tid än tre månader är undantaget från kravet på tillstånd förutsatt att upplaget inte sker på grusytor och att skyddsavståndet till vattentäktzonen är minst 30 meter.

Bevattning av timmerupplag är förbjudet.

Lagring av virke för uppvärmning för normalt husbehov är undantaget förbud respektive tillståndsplikt.

Sekundär skyddszon

Upplag av GROT (grenar och toppar), bark, flis, spån och timmer som varar mer än sex månader är förbjudet.

Upplag av GROT, bark, flis, spån och timmer som varar mindre än sex månader och är mindre än 2000 m³ fub är tillåtet, förutsatt att upplaget inte sker på grusytor. Se vidare i rutan Upplysning.

Bevattning av timmerupplag är förbjudet.

Lagring av virke för uppvärmning för normalt husbehov är undantaget förbud respektive tillståndsplikt.

Upplysning

Enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är lagring över 2000 m³ fub anmälningspliktig verksamhet. Miljö- och hälsoskyddskontoret tillhandahåller blankett för anmälan. På blanketten finns möjlighet att markera ifall timmerupplaget kommer att ske inom vattenskyddsområde.

I övrigt gäller Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till Skogsvårdslagen (SFS 1979:429).

§ 7 Avledning av avlopps- och dagvatten

Primär skyddszon

Det är förbjudet att anordna nya enskilda avloppsanläggningar för vattentoaletter och/eller *BDT-vatten* med grundvattnet som recipient.

Anläggandet av nya ledningar för *avloppsvatten* kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Befintliga *avloppsledningar* med tillhörande brunnar ska vara täta eller annars omedelbart läggas om eller renoveras. Vid omläggning ska bästa möjliga teknik enligt miljöbalken med hänsyn till skyddet av grundvattnet tillämpas.

Det är förbjudet att släppa ut/infiltrera *dagvatten* som riskerar att förorena vattentäkten.

Sekundär skyddszon

Det är förbjudet att släppa ut/infiltrera *dagvatten* som riskerar att förorena vattentäkten.

Upplysning:

Inrättande av en avloppsanordning som en eller flera vattentoaletter ska anslutas kräver alltid tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor enligt 13 § förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Enligt 14 § förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd krävs anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor vid ändring av sådana avloppsanordningar som avses i ovanstående stycke, ifall åtgärden kan medföra väsentlig ändring av avloppsvattnets mängd eller sammansättning.

Enligt beslut 2008-12-10 av miljö- och hälsoskyddsnämnden i Kristianstad förväntas så kallad "hög skyddsnivå" gälla för enskilda avloppsanläggningar inom bland annat vattenskyddsområden (primär och sekundär zon) liksom inom samlad bebyggelse/detaljplan.

Vid behov av nyanläggning eller ändring av enskilda avloppsanläggningar bör i första hand undersökas ifall det kan vara möjligt med anslutning till det kommunala VA-systemet.

Med dagvatten, som riskerar att förorena vattentäkten, menas inte vatten från tak etc., utan dagvatten från förorenade ytor, som exempelvis större vägar och parkeringsplatser.

§ 8 Hantering av avfall och snö

Primär skyddszon

Förvaring av *avfall* direkt på mark är förbjudet. Trädgårdsavfall, rena jordmassor och annat *inert avfall* som kan jämföras med detta är undantaget förbjudet.

Förvaring av *farligt avfall* utöver normala hushållsmängder kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor, såvida inte verksamheten kräver tillstånd eller anmälan enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Nedgrävning av hästdjur är förbjudet.

Deponering av snö från område utanför skyddszone är förbjudet.

Sekundär skyddszon

Förvaring av avfall direkt på mark är förbjudet. Trädgårdsavfall, rena jordmassor och annat inert avfall som kan jämföras med detta är undantaget förbjudet.

Förvaring av *farligt avfall* utöver normala hushållsmängder kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor, såvida inte verksamheten kräver tillstånd eller anmälan enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Nedgrävning av hästdjur är förbjudet.

Deponering av snö från område utanför skyddszone är förbjudet, med undantag för snö från vattenskyddsområdets primära skyddszone.

Upplysning:

Enligt sorteringsguiden från Renhållningen Kristianstad lämnas farligt avfall på en återvinningscentral. Den närmaste för Rickarums innevånare är den i Tollarp.

För kompostering av matavfall krävs anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor enligt 45 § avfallsförordningen (SFS 2011:927)

Generellt gäller att för nedgrävning av hästdjur krävs medgivande av länsstyrelsen enligt Statens jordbruksverks föreskrifter, men enligt ovanstående är det alltså förbjudet i den primära och sekundära skyddszone.

Det råder ett generellt förbud mot att gräva ned avfall, oberoende av vattenskyddsområde eller inte.

§ 9 Övrig miljöfarlig verksamhet

Primär skyddszon

Ny *miljöfarlig verksamhet* som innebär risk för förorening av grundvattnet får inte etableras. Vid ändring av befintlig anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet ska det vid anmälan framgå att vattenskyddsområde berörs.

Övrig *hantering* av för grundvattnet skadliga ämnen är förbjuden, om hanteringen på kort eller lång sikt kan motverka syftet med vattenskyddet, såvida inte hanteringen är prövad på annat sätt enligt miljöbalken. Förbudet avser inte normalt hushållsbehov, om hanteringen sker på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Sekundär skyddszon

Vid nyetablering eller ändring av anmälningspliktig *miljöfarlig verksamhet* som innebär risk för förorening av grundvattnet ska det vid anmälan framgå att vattenskyddsområde berörs.

Övrig hantering av för grundvattnet skadliga ämnen är förbjuden, om hanteringen på kort eller lång sikt kan motverka syftet med vattenskyddet, såvida inte hanteringen är prövad på annat sätt enligt miljöbalken. Förbudet avser inte normalt hushållsbehov, om hanteringen sker på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Tertiär skyddszon

Vid nyetablering eller ändring av anmälningspliktig *miljöfarlig verksamhet* som innebär risk för förorening av grundvattnet ska det vid anmälan framgå att vattenskyddsområde berörs.

Övrig hantering av för grundvattnet skadliga ämnen är förbjuden, om hanteringen på kort eller lång sikt kan motverka syftet med vattenskyddet, såvida inte hanteringen är prövad på annat sätt enligt miljöbalken. Förbudet avser inte normalt hushållsbehov, om hanteringen sker på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Upplysning:

Vid anmälan av nyetablering av anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet i den sekundära zonen, ska det av anmälningsblanketten tydligt framgå ifall vattenskyddsområde berörs. På samma sätt skall det av anmälningsblanketten tydligt framgå att vattenskyddsområde berörs vid ändring av befintlig anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet i de primära och sekundära skyddszonerna. Miljö- och hälsoskyddskontoret tillhandahåller sådan blankett.

Se vidare förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

§ 10 Tåktverksamhet, schakt- och anläggningsarbeten

Primär skyddszon

Nytablering av tåktverksamhet samt husbehovsuttag av sand och grus utöver 100 m³ är förbjudet.

Större schaktningsarbeten, sprängning av berg, pålning, spontning eller borrhningar och liknande undersökningsarbeten kråver tillstånd från kommunens nämnd för miljöfrågor.

Sekundär skyddszon

Nytablering av tåktverksamhet samt husbehovsuttag av sand och grus utöver 100 m³ är förbjudet.

Större schaktningsarbeten, sprängning av berg, pålning, spontning eller borrhningar och liknande undersökningsarbeten kråver tillstånd från kommunens nämnd för miljöfrågor.

Upplysning:

Se definitionen av *husbehovsuttag* för motivering av grånsen 100 m³.

§ 11 Energianläggningar och vattentåkter

Primär skyddszon

Nya anläggningar för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur berg eller ur grundvatten i berg är förbjudet. Nya anläggningar för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur mark, liksom ur grundvatten i marklager, kråver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Åndring av befintliga energianläggningar kråver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor om åndringen kan påverka grundvattnet.

Ny borrhad brunn för vattenförsörjning är förbjuden, och ny gråvd brunn för vattenförsörjning kråver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Brunnar för vattenförsörjning samt energianläggningar som inte längre är i bruk ska avställas, tåtas och anmålas till kommunens nämnd för miljöfrågor. Detta gåller åven jordvärme/kyl anläggningar, som ska tömmas på sitt innehåll av köldbårarvåtska, och åven detta ska anmålas till kommunens nämnd för miljöfrågor.

Sekundär skyddszon

Nya anläggningar för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur berg eller ur grundvatten i berg är förbjudet. Nya anläggningar för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur mark, liksom ur grundvatten, kråver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Ändring av befintliga energianläggningar kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor om ändringen kan påverka grundvattnet.

Ny borrhad brunn för vattenförsörjning är förbjuden, och ny grävd brunn för vattenförsörjning kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Brunnar för vattenförsörjning samt energianläggningar som inte längre är i bruk ska avställas, tätas och anmälas till kommunens nämnd för miljöfrågor. Detta gäller även jordvärme/kyl anläggningar, som ska tömmas på sitt innehåll av köldbärarvätska, och även detta ska anmälas till kommunens nämnd för miljöfrågor.

Uppllysning:

Det är förbjudet att utan anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor inrätta en värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, grund- eller ytvatten, eller berg. Se vidare 17§ förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

§ 12 Transport av farligt gods

Primär skyddszon

Vid omläggning eller anläggning av väg som används för transport av *farligt gods* inom skyddszone ska erforderliga skyddsåtgärder vidtas så att grundvattenföroreningar undviks.

Sekundär skyddszon

Vid omläggning eller anläggning av väg som används för transport av farligt gods inom skyddszone ska erforderliga skyddsåtgärder vidtas så att grundvattenföroreningar undviks.

§ 13 Væghållning

Primär skyddszon

Upplag eller tillverkning av asfalt, oljegrus eller vägsalt är förbjudet.

Spridning av vägsalt kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor. Saltinblandad sand (max 2 % salt) undantas från kravet på tillstånd.

Sekundär skyddszon

Upplag eller tillverkning av asfalt, oljegrus eller vägsalt är förbjudet.

Spridning av vägsalt kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor. Saltinblandad sand (max 2 % salt) undantas från kravet på tillstånd.

Definitioner i dessa föreskrifter

Avfall avser varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med (miljöbalken 15 kap 1 §).

Arbetsfordon avser traktorer, entreprenadmaskiner, skogsmaskiner, lastbilar, bussar och liknande.

Avloppsledning avser ledning för spillvatten, dagvatten, kylvatten och dräneringsvatten.

Avloppsvatten avser spillvatten eller annan flytande orenlighet, vatten som använts för kylning, vatten som avleds för sådan avvattning av mark inom detaljplan som inte görs för en viss eller vissa fastigheters räkning eller vatten som avleds för avvattning av en begravningsplats (miljöbalken 9 kap 2 §).

BDT-vatten avser avloppsvatten från bad, disk och tvätt.

Brandfarlig vätska avser vätska med flampunkt som är lika med eller lägre än 100° C enligt 6 § förordningen (1998:1145) om brandfarliga och explosiva varor samt Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1998:3) om brandfarliga gaser och vätskor.

Dagvatten är tillfälligt förekommande avrinnande vatten på ytan av mark eller konstruktion, till exempel regnvatten, smältvatten, spolvatten och framträngande grundvatten (TNC 1995). Dagvatten som avleds inom detaljplan, som inte görs enbart för en viss eller vissa fastigheters räkning, är i miljöbalken (9 kap 2§) definierat som avloppsvatten och utsläpp av sådant dagvatten är därmed miljöfarlig verksamhet.

Farligt avfall avser sådant avfall som är markerat med en asterisk (*) i bilaga 2 till Avfallsförordningen (2001:1063) eller annat avfall som har en eller flera av de egenskaper som anges i bilaga 3 till samma förordning.

Farligt gods avser gods som består av eller innehåller:

- explosiva ämnen och föremål
- gaser
- brandfarliga vätskor
- brandfarliga fasta ämnen, självreaktiva ämnen och fasta okänsliggjorda explosiva ämnen, självantändande ämnen och ämnen som utvecklar brandfarlig gas vid kontakt med vatten
- oxiderande ämnen och organiska peroxider
- giftiga och smittförande ämnen
- radioaktiva ämnen
- frätande ämnen
- övriga farliga ämnen och föremål enligt vad som föreskrivits med stöd av 20 § andra stycket p 9 lagen (SFS 2006:263) om transport av farligt gods.

Hantering avser tillverkning, bearbetning, behandling, transport, omhändertagande, användning, förpackning, förvaring, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse, avledning och därmed jämförbara förfaranden inklusive spridning (miljöbalken 14 kap 2 §).

Husbehovsuttag definieras i detta sammanhang som det totala uttaget av sand och grus upp till 100 m³, även om det görs under flera år. Enligt Naturvårdsverket (Handbok 2003:1 Prövning av täkter Handbok med allmänna råd. April 2003) anses täkter med uttag mindre än 100 m³ generellt vara så små att de inte kan komma att medföra någon skada av betydelse för miljön eller hushållningen med naturresurserna. I handboken (2003:1) anger Naturvårdsverket att i särskilt skyddsvärda områden får

tillståndsplikten för uttag av naturgrus eller morän sätts redan vid uttag av 100 m³. C4 Teknik gör bedömningen att denna gräns är en rimlig gräns för förbudet mot hushållsuttag av sand och grus. Detta är dessutom i samma storleksordning som den rimliga undre gränsen för större schaktningsarbeten.

Inert avfall avser avfall som inte genomgår några väsentliga fysikaliska, kemiska eller biologiska förändringar. Inert avfall löses inte upp, brinner inte och reagerar inte fysikaliskt eller kemiskt på något annat sätt, inte heller bryts det ned biologiskt eller inverkar på andra material som det kommer i kontakt med på ett sätt som kan orsaka skador på miljön eller människors hälsa (3 § förordningen (SFS 2001:512) om deponering av avfall).

Kemiskt bekämpningsmedel avser en kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom (miljöbalken 14 kap 2 §). Kombinationsgödsel som innehåller bekämpningsmedel betraktas som kemiskt bekämpningsmedel.

Miljöfarlig verksamhet avser:

1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten,
2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller
3. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande (miljöbalken 9 kap 1 §).

Primär skyddszon avgränsas så att uppehållstiden i grundvattenmagasinet till vattentäktzonen gräns beräknas vara minst 100 dygn. Känsliga inströmningsområden beaktas även vid identifiering av primär skyddszon. Syftet med den primära skyddszonen är att riskerna för akut förorening genom olyckshändelser minimeras. En akut förorening ska hinna upptäckas i tid och åtgärder vidtas innan föroreningen hinner nå vattentäktzonen med uttagsbrunnen.

Punktbehandling avser t ex:

- bekämpning som utförs med sprayburkar för hushållsbruk,
- bekämpning eller behandling av en stam eller ett rotsystem i taget om den använda metoden har sådan precision att inget bekämpningsmedel hamnar någon annanstans än på det avsedda objektet och endast täcker/berör en begränsad del av objektet – t ex fickning eller pensling/avstrykning.

Som punktbehandling räknas dock inte fläckvis behandling runt skogsplantor över ett helt hygge, bekämpning på enbart greener inom en golfbana, inte heller kan en totalinsats fördelad över flera tätt på varandra följande spridningstillfällen räknas som punktbehandlingar (jämför Naturvårdsverkets allmänna råd 97:3).

Punktsanering avser åtgärder som på ett begränsat område vidtas mot skadedjur som kan innebära störning eller kan vara skadlig för människors hälsa och som inte är ringa eller tillfällig (jämför Naturvårdsverkets allmänna råd 97:3).

Råvatten. Grund- eller ytvatten som efter beredning kan användas till dricksvatten.

Sekundär skyddszon avgränsas så att uppehållstiden för grundvatten från skyddszonens yttre gräns till vattentäktzonen har en beräknad uppehållstid av minst ett år. Den sekundära zonen syftar till att bibehålla en god grundvattenkvalitet.

Sekundärt skydd avser anordning som säkerställer att vätska kan fångas upp från en läckande cistern eller annan behållare. Dubbelmantlad cistern anses som cistern med sekundärt skydd. En tät invallning är en annan typ av sekundärt skydd.

Större schaktningsarbeten avser här sänkning av markytan på utstakat område för större anläggningsarbeten än för grundläggning av enskild villa. Erforderligt schaktningsarbete i samband med ledningsarbete, vägunderhåll eller liknande omfattas inte av tillståndsplikt men ska utföras under iakttagande av den försiktighet som krävs för att grundvattnet inte ska påverkas.

Tertiär skyddszon omfattar markområden som kan påverka vattentäkten negativt i ett långtidsperspektiv. Syftet med tertiära zonen är att det är en uppmärksamhetszon i samband med planläggning och övrig tillståndsprövning etc.

Vattentäktsson är området runt en eller flera uttagsbrunnar, där endast vattentäktverksamhet får bedrivas. Syftet med vattentäktssonen är att säkra ett effektivt närskydd för vattentäkten.

Växtnäring avser mineraliska gödselmedel, stallgödsel (fastgödsel, kletgödsel, flytgödsel samt urin), avloppsslam, vedaska samt övriga organiska gödselmedel, dock inte gödsel från betande djur inom vattenskyddsområdet.

I övrigt hänvisas till branschens vedertagna begrepp.

Ikraftträdande

Skyddsföreskrifterna gäller från det datum beslutsmyndigheten beslutar om att fastställa vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifterna. Enligt 7 kap 22 § miljöbalken ska skyddsföreskrifterna gälla från denna tidpunkt även om de överklagas.

Övergångsbestämmelser

Förbud eller tillståndsplikt eller anmälningsplikt för befintliga verksamheter börjar gälla två år efter att beslutsmyndigheten fastställt skyddsföreskrifterna.

Befintliga cisterner i sekundär zon ska ha *sekundärt skydd* inom tre år efter att beslutsmyndigheten fastställt skyddsföreskrifterna.

Allmänna upplysningar

Påföljd

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet orsakar en skada eller en risk för skada eller annan olägenhet i vattenskyddsområdet döms till böter eller fängelse i högst två år enligt 29 kap 2 § miljöbalken.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot skyddsföreskrifterna döms till böter för förseelse mot områdesskydd enligt 29 kap 2a § miljöbalken.

Hänsynsregler

I 2 kap miljöbalken finns allmänna hänsynsregler som bland annat innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd, ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens art och omfattning för att skydda hälsa och miljö mot skada och olägenhet. Dessutom ska densamma utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidtaga sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången, skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Bekämpningsmedel undantagna från spridningsförbud

Vissa bekämpningsmedel är undantagna från förbudet att hanteras inom vattenskyddsområde (primär, sekundär och tertiär zon), men i vissa fall är de tillståndspliktiga, alternativt fria att använda. Se § 4 Bekämpningsmedel i föreskrifterna ovan. Förteckningen över dessa bekämpningsmedel utarbetas och uppdateras av huvudmannen för vattentäkten (C4 Teknik), medan kommunens nämnd för miljöfrågor (miljö- och hälsoskyddsnämnden) sedan fastställer förteckningen.

Beredskap

En beredskapsplan för sanering av akut föroreningsrisk ska upprättas av vattentäktens huvudman senast två år efter det att dessa föreskrifter fastställts.

Uppsättning av skyltar

Huvudmannen för vattentäkten ska på väl synliga platser inom skyddsområdet, längs allmän väg, parkeringsplatser m.m. sätta upp informationsskyltar om skyddsområde för grundvattentäkt enligt Naturvårdsverkets rekommendationer. För att sätta upp skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde krävs inom vägområdet enligt 43 § väglagen (SFS 1971:948) tillstånd av vägghållningsmyndighet. Inom ett avstånd av 50 m från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen (SFS 1971:948) länsstyrelsens tillstånd.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage inom skyddsområdet som kan medföra risk för grundvattenförorening ska omedelbart anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet enligt 2 kap 1 § lagen (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor. Anmälan ska göras till kommunens räddningstjänst telefon: 044-200 400 (vid akut fara telefon: 112), samt till huvudmannen för vattentäkten, C4 Teknik avd. Teknikservice 044-13 44 44. Fastighetsägare har skyldighet att informera hyresgäster och arrendatorer om skyddsföreskrifterna.

Ersättning

Länsstyrelsens beslut om vattenskyddsområde överklagas till regeringen (18 kap 1 § MB) och kommunens beslut överklagas till länsstyrelsen (19 kap 1 § MB).

Enligt 31 kap 4 § miljöbalken har fastighetsägare rätt till ersättning från kommunen på grund av beslut som gäller föreskrifter enligt bland annat 7 kap 22 § miljöbalken om åtgärder och inskränkningar som rör vattenskyddsområden, om beslutet innebär att mark tas i anspråk eller att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras. Ersättning utgår dock inte för den förlust som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift. Enligt 31 kap 13 § miljöbalken, om överenskommelse inte träffas om ersättning eller inlösen av fastighet, kan den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen, väcka talan hos miljödomstolen mot den som är skyldig att betala ersättning eller inlösa fastigheten. Sådan talan ska väckas inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. Rätten till ersättning eller inlösen går annars förlorad. Om berörd fastighetsägare inte träffat överenskommelse med kommunen får anspråk på ersättning prövas av miljödomstolen som första instans.

Se vidare i Naturvårdsverkets handbok om vattenskyddsområde (2010:5 Utgåva 1 Februari 2011) kapitel 6 ”Vattenskyddsområde – kostnadsaspekter och ersättningsfrågor”!

Dispensmöjligheter

Om särskilda skäl föreligger får den som fastställt vattenskyddsföreskrifter medge dispens från dessa enligt 7 kap 22 § miljöbalken. I samband med sådan prövning kan den som fastställt föreskrifterna föreskriva de särskilda villkor, som anses erforderliga för att undvika vattenförorening enligt 16 kap 2 § miljöbalken. Dispens får, enligt 7 kap 26 § miljöbalken, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Tillstånd, anmälningar och tillsyn

Tillståndsansökningar och anmälningar enligt dessa skyddsföreskrifter prövas av den kommunala nämnden för miljöfrågor. I de fall en verksamhet eller åtgärd kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor ska anmälan göras i god tid innan verksamheten startar eller åtgärden vidtas. Med god tid avses minst sex veckor. När det gäller ansökan om tillstånd för spridning v kemiska bekämpningsmedel, ska ansökan om tillstånd lämnas in till kommunens nämnd för miljöfrågor minst åtta veckor före spridning. Tillstånd kan förenas med villkor som anses erforderliga för att undvika vattenförorening.

Beslut i anmälningsärenden kan förenas med föreläggande om försiktighetsmått.

Tillståndsansökningar, anmälningar och beslut enligt dessa föreskrifter eller annan lagstiftning som berör skyddet av vattentäkten ska lämnas för kännedom till huvudmannen för vattentäkten, C4 Teknik. Huvudmannen ska beredas tillfälle att avge yttrande innan beslut fattas i ärende som kan innebära risk för påverkan av vattentäkten.

Ny lagstiftning

Bestämmelser enligt nya lagar och förordningar, som fastställs efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom skyddsområdet, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Övrig lagstiftning

Tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning.

